Dosar nr. 3-2950/2022

H O T Ă R Â R E
în numele Legii

02 mai 2024 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani
în componență:
Președintele ședinței, judecătorul Violeta Chisilița
grefier Dorin – Marcel Baltag

examinând în ședință publică acțiunea în contencios administrativ înaintată de Iuri Dimitrov împotriva Companiei Naționale de Asigurări în Medicină cu privire la anularea actului administrativ individual de respingere a solicitării, obligarea emiterii actului administrativ favorabil și repararea prejudiciului moral,

c o n s t a t ă

Argumentele participanților la proces

Pretențiile reclamantului:

La 12 septembrie 2022, Iurii Dimitrov a depus cerere de chemare în judecată împotriva Companiei Naționale de Asigurări în Medicină cu privire la obligarea returnării contribuțiilor achitate în plus, pentru anul 2020, și repararea prejudiciului moral cauzat în mărime de 100000 lei.

În motivarea acțiunii reclamantul a menționat că, în baza deciziei Judecătoriei Cahul din 09 septembrie 2020, i-a fost încasate primele de asigurări obligatorii de sănătate pentru anul 2020. Instanțele superioare au menținut această decizie. La analizarea cazului nu s-au luat în considerare contribuțiile reținute la fond de la al doilea loc de muncă, unde a lucrat cu jumătate de normă. După cum reiese, din informațiile de la ai doilea loc de muncă, i-a fost reținute fonduri în valoare de 1795,37 pentru anul 2020. Aceeași sumă a fost plătită de angajator - Universitatea de Stat Taraclia. Total: 3590,74 lei. În deciziile lor, judecătorii care au luat în considerare acest caz nu au ținut cont de contribuțiile pe care le-a plătit, sau mai degrabă s-au prefăcut că nu există.

Mai indică reclamantul că, având în vedere că în prezent CNAM a solicitat executorului judecătoresc să încaseze contribuții pentru anul 2020, consideră că urmează să solicite restituirea contribuțiilor plătite de la al doilea loc de muncă și anume recuperarea fondurilor reținute ilegal în sumă de 1795,37 lei, întrucât legislația actuală care reglementează plata contribuțiilor de asigurări obligatorii de sănătate exclude cazurile de stabilire a unei persoane fizice în două categorii de plătitori ai contribuțiilor de mai sus (în sumă fixă și proporțională). Iar pe marginea problemei invocate, reclamantul a primit o explicație de la Serviciul Fiscal al Republicii Moldova, unde directorul acestui serviciu este de acord că trebuie să plătesc la una dintre categorii și „exclude cazul stabilirii unei persoane fizice în două categorii de plătitori ai mai sus de contribuții.”

Remarcă reclamantul că, în urma acțiunilor ilegale ale CNAM, a suferit un prejudiciu moral. Neavând posibilitatea de a apela la serviciile pe care le-a oferit statul când era bolnav, a

trăit în umilință când a aplicat la instituțiile medicale, deși i s-au reținut sumele necesare, în condițiile Legii. Dacă alți muncitori, de la al doilea loc de muncă, aveau o poliță de asigurare, atunci a fost lipsit de această oportunitate. A trebuit să plătească în instituțiile medicale pentru servicii care ar fi trebuit să-i fie oferite gratuit. Pe tot parcursul CNAM i-a folosit fondurile și, în ciuda solicitărilor repetate de a opri deducerile ilegale, i-a instruit să continuei să deducă ilegal fonduri, ceea ce a avut un impact negativ asupra moralului său. A simțit constant un sentiment de umilință cauzat de o astfel de nedreptate. În plus, cererea de colectare a avut un impact negativ asupra istoricului său de credit în bănci, fiind afectată imaginea de cetățean. Estimează prejudiciul moral în toți acești ani la 100.000 de lei.

Totodată reclamantul mai menționează că a depus o plângere în acest sens către CNAM, dar nu a primit răspuns. Aceste împrejurări l-au obligat să solicită la instanță executarea silită și repararea prejudiciului moral.

În baza celor expuse, în conformitate cu art.8-15 din Codul civil, cerere reclamantul Dimitrov Iurii:

- obligarea CANM să restituie contribuțiile achitate cu titlu de primă pe de asigurare obligatoriei de asistență medicală în sumă de 1795,37 lei pentru anul 2020;
- repararea prejudiciului moral în mărime de 100000 lei.

În ședința de judecată reclamantul nu s-a prezentat, prin cerere a solicitat examinarea cauzei în lipsă.

Obiecțiile pârâtului:

Reprezentantul pârâtului, Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Munteanu Ruslan, acționând în baza procurii nr.01-23/05 din 01.04.2022 în ședința de judecată a solicitat respingerea acțiunii ca inadmisibile, pentru motivele de fapt și de drept indicate în referință.

În susținerea poziției, prin referința depusă la 17 februarie 2023, autoritatea pârâtă a invocat că la data de 10 septembrie 2021 dl Iuri Dimitrov a înregistrat o pretenție prin intermediul cancelariei CNAM, prin care solicita restituirea sumei 1795,37 lei reținute neargumentat de CNAM pentru anul 2020 și repararea prejudiciului moral cauzat. La data de 08 noiembrie 2021 CNAM a oferit răspunsul cu nr.01-02/2465 prin care a comunicat reclamantului lipsa temeiului legal de a satisface solicitarea dlui Iuri Dimitrov. Răspunsul a fost expediat de CNAM la data de 09 noiembrie 2021 prin intermediul Poștei Moldova, însă, nu a fost recepționat de către Iuri Dimitrov, fiind restituită cu prescripția „Nereclamat” potrivit adeverinței poștale din data de 26 noiembrie 2021.

Pârâtul susține că reclamantul nu a respectat procedura prealabilă stabilită la art.208 Cod administrativ, totodată referindu-se la prevederile art.207 Cod administrativ. La data de 10 septembrie 2021, reclamantul a înregistrat două pretenții prin intermediul cancelariei CNAM, solicitând restituirea sumei 1013,15 lei reținute neargumentat de CNAM pentru anul 2018 și încasarea din contul CNAM a prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei, iar prin a doua pretenție solicitând restituirea sumei 1795,37 lei reținute neargumentat de CNAM pentru anul 2020 și încasarea din contul CNAM a prejudiciului moral în mărime de 150 000 lei.

În virtutea alegațiilor invocate, statuează pârâtul că art. 80 alin. (2) din Codul administrativ prevede expres că în cazul în care un petiționar adresează aceleiași autorități publice mai multe petiții cu același obiect, acestea se conexează, petiționarul urmând să primească un singur răspuns care trebuie sa facă referire la toate petițiile depuse. Or, CNAM a expediat răspunsul la ambele pretenții la data de 08 noiembrie 2021 cu nr. 01- 02/2465, fiindu-i

refuzat reclamantului în satisfacerea cerințelor înaintate și expediată cu aviz recomandat prin intermediul Poștei Moldova, însă, prezentul răspuns, din considerente neidentificate nu a fost recepționat de către Iuri Dimitrov, fiind restituită cu prescripția „Nereclamat” potrivit adeverinței poștale din data de 26 noiembrie 2021. Reclamantul nerecepționând răspunsul a CNAM, la data de 12 septembrie 2022 s-a adresat cu prezenta acțiune în instanța de judecată.

Potrivit art. 9 alin. (1) Cod administrativ, prin petiție, în sensul prezentului cod, se înțelege orice cerere, sesizare sau propunere adresată unei autorități publice de către o persoană fizică sau juridică. Alin. (2) al aceluiași articol statuează că, prin cerere se solicită emiterea unui act administrativ individual sau efectuarea unei operațiuni administrative.

Conform art. 162 alin. (1) Cod administrativ, procedura prealabilă urmărește scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale. Alin. (3) al articolului citat statuează că cererea prealabilă poate fi îndreptată spre: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul; b) emiterea unui act administrativ individual.

Conform art. 163 Cod administrativ, procedura de examinare a cererii prealabile nu se efectuează dacă: a) actul administrativ individual este emis de către Guvern, un consiliu local sau

Adunarea Populară a Găgăuziei; b) decizia cu privire la cererea prealabilă înrăutățește situația unei persoane față de situația din decizia inițială; c) legea prevede expres adresarea nemijlocită în instanța de judecată.

Conform art. 164 alin. (1) Cod administrativ, cererea prealabilă se depune în scris la autoritatea publică emitentă.

Astfel, urmând regula generală impusă de dispozițiile citate supra, în caz de dezacord cu soluția adoptată la examinarea petiției, reclamanta urma să depună o cerere prealabilă.

Potrivit art. 208 alin. (1) Cod administrativ, în cazurile prevăzute de lege, până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ, se va respecta procedura prealabilă. Alin. (3) al aceluiași articol statuează că, dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acțiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de emitere a actului administrativ individual.

Raportând prevederile menționate la actele cauzei, CNAM reține că, acțiunea inițiată de reclamantul Iuri Dimitrov urmează a fi declarată inadmisibilă, în temeiul art. 207 alin. (2) lit. f) Cod administrativ, ținând cont de faptul că la actele cauzei nu se atestă o cerere prealabilă adresată autorității publice față de care reclamantul și-a înaintat pretențiile. Ori, prevederile Codului administrativ enunțate supra, impun în mod imperativ respectarea căii prealabile extrajudiciare de tranșare a litigiului, cu excepțiile reflectate în art. 163 din Codul administrativ, care nu sunt incidente în speță.

Pârâtul reține că reclamantul eronat consideră că s-a admis duble rețineri a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anul 2020. Asigurarea obligatorie de asistență medicală reprezintă un sistem autonom garantat de stat de protecție financiară a populației în domeniul ocrotirii sănătății prin constituirea, pe principii de solidaritate, din contul primelor de asigurare, a unor fonduri bănești destinate pentru acoperirea cheltuielilor de tratare a stărilor condiționate de survenirea evenimentelor asigurate (maladie sau afecțiune). Sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală (AOAM) oferă cetățenilor Republicii Moldova posibilități egale în obținerea asistenței medicale oportune și calitative. Prin urmare, persoanele fizice și juridice au obligația de a participa la sistemul AOAM, totodată drepturile de asigurări medicale se exercită corelativ cu îndeplinirea obligațiilor. Sistemul AOAM este organizat și funcționează în temeiul mai multor principii, unul din ele fiind principiul obligativității, potrivit căruia

persoanele fizice și juridice au obligația de a participa la sistemul AOAM, iar drepturile de asigurări medicale se exercită corelativ cu îndeplinirea obligațiilor.

Conform art. 10, alin. (2), lit. b) din Legea nr. 1585/1998, asigurătorul este obligat să achite primele de asigurare în mărimea, în modul și în termenele stabilite de legislație, fiind coroborat cu art. 14 alin. (1) din Legea prenotată, care dispune că pentru neplata, în termenul stabilit de legislație, a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală, asiguratul plătește o penalitate, calculată în conformitate cu legislația, pentru perioada care începe după scadența primei de asigurare și se încheie în ziua plății efective a acesteia.

Astfel, pentru persoanele neangajate, calitatea de asigurat și de plătitor al primelor de AOAM o au ele înseși. Acestea sunt enunțate în Anexa nr. 2 la Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, nr. 1593 din 26.12.2002, fiind obligate să achite prima de AOAM în sumă fixă, până la data de 31 martie a anului de gestiune sau în termen de 30 de zile de la data includerii în una din aceste categorii (art. 22 și art. 23 din Legea nr. 1593/2002).

Respectiv, în conformitate cu art. 10 alin. (2) lit. b) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr.1585 din 27.02.1998, avocații neangajați, indiferent de forma juridică de organizare a activității, care au obținut licența în modul stabilit de lege, se atribuie la categoriile de plătitori ai primelor de AOAM în sumă fixă și se asigură în mod individual. În sistemul AOAM, asigurat pentru persoanele angajate este angajatorul, potrivit art. 4 alin. (3) din Legea nr. 1585/1998. Statutul de persoană asigurată se acordă de către asigurător în baza informației aferentă raporturilor de muncă pentru stabilirea drepturilor sociale și medicale prezentate de angajatori Serviciului Fiscal de Stat, potrivit formei și modului aprobat de Ministerul Finanțelor (art.4 și art.6 din Legea nr. 1585/1998).

Notează pârâtul că evidența și controlul corectitudinii calculării și a virării în termen în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală a primelor de AOAM în cotă procentuală la salariu și la alte recompense, precum și încasarea penalităților și aplicarea sancțiunilor financiare se efectuează de către Serviciul Fiscal de Stat. Punctează pârâtul, că potrivit datelor Ministerului Justiției, dl Iuri Dimitrov deține calitatea de avocat cu drept de a exercita profesia de avocat, conform Licenței nr. 1066 din 06.06.2003. Totodată, informează, precum că în redacția anterioară, până la modificare art.9, alin.(l) din Legea cu privire la avocatură, nr.1260 din 19.07.2002, era indicat expres că profesia de avocat este incompatibilă cu oricare funcție retribuită, cu excepția funcțiilor legate de activitatea științifică și didactică, precum și de activitatea în calitate de arbitru al judecății arbitrale. Iar în conformitate cu datele disponibile în Sistemul informațional automatizat ”AOAM”, dl Iuri Dimitrov nu deține statut de persoană asigurată angajată și, în lipsa informației aferente raporturilor de muncă, CNAM nu are temei de a acorda statut de persoană asigurată angajată. CNAM și-a argumentat poziția prin răspunsurile formulate anterior în contextul interpretărilor eronate a avocatului Iuri Dimitrov privind reținerile duble (în sumă fixă și în cotă procentuală) a primei de AOAM.

Potrivit art.23 alin. (2) a Legii 1593/2002 dispune precum că persoanele fizice, incluse la începutul anului de gestiune în una din categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr.2 (raportat la speță avocatul Dimitrov Iuri), care pe parcursul anului se include în una din categoriile de plătitori prevăzute la pct.2 din anexa nr.l (devine angajat) și care confirmă achitarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru anul respectiv nu vor achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense pentru perioada respectivă. Potrivit celor invocate supra, pârâtul ține să puncteze asupra prevederii indicate la art. 6 din Regulamentul privind modul de completare, eliberare și

evidență a polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1015 din 05.09.2006 (abrogată la data de 27.12.2018), care prevedea că:

”în cazul atribuirii concomitente a persoanei la mai multe categorii de plătitori de prime de asigurare, polița de asigurare va fi eliberată în modul următor:

“angajat” și “notar public, executor judecătoresc sau avocat” - polița de asigurare va fi eliberată persoanei ca “notar public, executor judecătoresc sau avocat”...”.

Abordarea legiuitorului, reiese din condiția precum că în Legea cu privire la avocatură, nr. 1260 din 19.07.2002 prevede expres condițiile incompatibilității profesiei de avocat, iar în cazul neînlăturării incompatibilității Consiliul Uniunii Avocaților din RM este în drept să suspende activitatea avocatului care încalcă cras prezenta normă. Întru elucidarea tuturor circumstanțelor, CNAM a sesizat Uniunea Avocaților din Republica Moldova, pentru examinare și expunere asupra autenticității și corespundere cu actele normative în vigoare a Contractului individual de muncă din 10.10.2012 și Acordul suplimentar la acesta din 24.09.2018, încheiate între dl Iuri Dimitrov și Universitatea de Stat „Grigore Țamblac” din Taraclia.

Prin Hotărârea nr. UA/C/20/11 din data de 30 ianuarie 2020, Consiliul Uniunii Avocaților, a constatat deținerea funcției retribuite de consilier juridic al Universității de Stat „Grigore Țamblac” din Taraclia, de către dl Iuri Dimitrov ca fiind incompatibilă cu exercitarea profesiei de avocat. Totodată, potrivit hotărârii prenotate, s-a solicitat avocatului Iuri Dimitrov înlăturarea stării de incompatibilitate până la data de 28 februarie 2020. Ulterior, CNAM a sesizat și Inspectoratul de Stat al Muncii care s-a expus prin răspunsul nr.766 din 13 iunie 2019, invocând că Iuri Dimitrov nu poate desfășura activitatea de avocat și concomitent angajat prin contract individual de muncă, dat fiind faptul că contravine Legii cu privire la avocatură, nr. 1260 din 19.07.2002.

Potrivit art. 3 din Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, nr. 1593 din 26.12.2002, plătitor al primelor de asigurare obligatorie de asistentă medicală - asiguratul care are obligativitatea de a achita primele de asigurare în modul stabilit de lege. Sub rezerva condițiilor prevăzute de legislația în vigoare, se impune a fi precizat că legiuitorul distinge două categorii de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, enunțate în anexele nr.1 și nr.2 a Legii nr.1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, cu modificările și completările ulterioare (în continuare Legea 1593/2002): categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense (anexa nr.1) și categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă (care se asigură în mod individual anexa nr.2). Subsidiar, în anexa nr.1, pct.1 și 2 a Legii 1593/2002 enumeră categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense a persoanelor fizice angajate.

Potrivit art.4 alin.(3) a Legii nr.1585 din 27.02.1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, cu modificările și completările ulterioare (în continuare Legea 1585/1998), dispune expres că ”Asigurat pentru persoanele angajate (salariați) este angajatorul”". Iar în conformitate cu art.5 alin.(2) a Legii 1585/1998, asigurarea obligatorie de asistență medicală a persoanelor angajate se efectuează din contul mijloacelor angajatorilor și ale salariaților în modul și termenele stabilite de legislație.

Suplimentar, dispoziția art.4 alin. (1) a Legii prenotate dispune că „Categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense se stabilesc în anexa nr.1”, fiind coroborat cu art.5 care indică

„Mărimea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală se calculează de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, conform prevederilor art. 17 din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, și se aprobă anual prin legea fondurilor obligatorii de asistență medicală". Primele de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru categoriile de plătitori prevăzute la anexa nr. 1 se calculează în funcție de contribuția procentuală la salariu și la alte recompense, până la deducerea (reținerea) impozitelor și altor plăți obligatorii stabilite de legislație. Suma primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, achitată pentru propriii angajați de către administrația instituțiilor și organizațiilor finanțate de la bugetele de toate nivelurile, se include în devizul de cheltuieli al acestor instituții și organizații.

În conformitate cu art.20 alin.(l) a Legii 1593/2002 prevede "Categoriile de plătitori cărora, în temeiul prezentei legi, prima li se calculează în calitate de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense achită primele de asigurare obligatorie de asistență medicală până la data de 25 a lunii următoare celei de gestiune în care au fost efectuate plățile", fiind coroborat cu art. 17 alin. (1) a Legii prenotate care indică „Evidența și controlul corectitudinii calculării și a virării în termen în fondurile obligatorii de asistență medicală a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în cotă procentuală la salariu și la alte recompense, a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală incluse în componența impozitului unic prevăzut de Legea nr.77/2016 cu privire la parcurile pentru tehnologia informației, precum și încasarea penalităților și aplicarea sancțiunilor financiare se efectuează de către Serviciul Fiscal de Stat".

Pârâtul deduce că persoanele angajate calitatea de asigurat o deține angajatorul și asigurarea se efectuează din contul mijloacelor angajatorilor și ale angajaților. Persoanele fizice ce primesc venituri în baza contractului individual de muncă se atribuie la categoriile de plătitori stabilite în anexa nr.1 a Legii 1593/2002 care sânt obligate să achite primele de AOAM în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense.

Potrivit art.3 a Legii cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, nr.l593/2002, sunt definite următoarele noțiuni:

plătitor al primelor de asigurare obligatorie de asistentă medicală — persoană fizică sau juridică, inclusiv autoritate a administrației publice centrale sau locale, care are obligativitatea de a achita primele de asigurare în modul stabilit de prezenta lege;

angajat - salariat încadrat de angajator prin contract individual de muncă, conform Codului muncii, indiferent de termenul de angajare și forma de retribuire a muncii;

primă de asigurare obligatorie de asistentă medicală - sumă fixă sau contribuție procentuală la salariu și la alte recompense, pe care asiguratul este obligat să o plătească asigurătorului pentru preluarea riscului persoanei asigurate conform legislației;

angajator - unitate sau persoană fizică, inclusiv mediator, notar, avocat, executor judecătoresc, expert judiciar care activează în cadrul unui birou de expertiză judiciară, interpret și traducător, administrator autorizat, care folosește munca salariată a angajaților;

alte recompense - orice altă sumă decât salariul, plătită de angajator în folosul angajatului său, precum și alte drepturi și venituri plătite persoanelor fizice, cu excepția drepturilor și veniturilor, prevăzute la art.20, 89, 90, 901 din Codul fiscal, la care nu se calculează prime de asigurare obligatorie de asistență medicală.

Reiterăm, că potrivit art. 17 alin.(l) din Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, nr. 1593/2002, evidența și controlul corectitudinii calculării și virării în termen la contul CNAM a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală stabilite în calitate de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense se efectuează de către Serviciul Fiscal de Stat. Pentru persoanele neangajate,

calitatea de asigurat și de plătitor al primelor AOAM au obligația individuală de a achita prima până la 31 martie a anului de gestiune (similar cazului Iuri Dimitrov, care deține statutul de avocat din 06.06.2003, Licența nr. 1066) sau în termen de 30 de zile din data de la care s-au inclus în una din aceste categorii (a se vedea art.art.22 și 23 din Legea 1593/2002).

Totodată, art.23 alin. (2) a Legii 1593/2002 vine cu precizarea conform căreia persoanele fizice, incluse la începutul anului de gestiune în una din categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr.2 (raportat la speță avocatul Iuri Dimitrov), care pe parcursul anului se include în una din categoriile de plătitori prevăzute la pct.2 din anexa nr.1 (devine angajat) și care confirmă achitarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru anul respectiv nu vor achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense pentru perioada respectivă. In cazul menționat, nu se calculează nici primele ce urmează a fi achitate de către angajator pentru asigurarea persoanelor nominalizate.

Reieșind din cele menționate, venitul realizat de avocatul Iuri Dimitrov în baza contractului de prestări servicii nu se încadrează în excepțiile prevăzute la art.20, 89, 90, 90^1 din Codul fiscal, respectiv din acestea se rețin primele de AOAM în cotă procentuală, iar statutul de asigurat nu se activează, dacă persoana nu face dovada achitării primei în sumă fixă în condițiile art.23 alin.(2) a Legii 1593/2002.

Atrage atenția pârâtul că reclamantul deținând statutul de avocat din anul 2003, nu a achitat prima de asigurare în sumă fixă, din acest considerent, CNAM se află în litigiu cu Cabinetul avocatului „Iuri Dimitrov" din anul 2016 pentru obligarea acestuia la plata primei în sumă fixă conform legislației în vigoare. Referitor la obligația achitării primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru anul 2017 a fost emisă Hotărâre judecătorească din 28.02.2018. rămasă definitivă, iar în 2019 a fost executată silit. Un alt proces similar (privind obligarea CNAM de a elibera polița de asigurare medicală pentru anul 2017 și încasarea prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei) a fost inițiat de Iuri Dimitrov la data de 04.05.2017, fiind respinsă acțiunea ca nefondată, de asemenea rămasă definitivă, iar în 2020 a fost executată silit. Ulterior, reclamantul Iuri Dimitrov la data de 11 noiembrie 2022 a înregistrat cererea de chemare în judecată în cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru prin care solicită restituirea sumei 1013,15 lei reținute neargumentat de CNAM pentru anul 2018 și încasarea din contul pârâtului a prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei. Potrivit dispozitivului hotărârii din 22 decembrie 2022 emisă de judecătorul Daria Dașphevici (dosar nr. 2-22154397-12-2-24102022 (2-23354/22)), a fost respinsă cererea de chemare în judecată înaintată de Iuri Dimitrov, ca fiind neîntemeiată.

Aprecierea instanței:

Audiind explicațiile reprezentantului autorității publice pârâte, studiind înscrisurile anexate la actele cauzei și dosarul administrativ, instanța de judecată apreciază cererea de chemare în judecată admisibilă, dar neîntemeiată și pasibilă respingerii din următoarele considerente.

Conform art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Conform art. 207 alin. (1) Cod administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este

inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

Alin. (2) al aceluiași articol stabilește că acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când:

a) există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept;
b) există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept sau că între părți s-a încheiat o tranzacție de împăcare;
c) la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept;
d) acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209;
e) reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17;
f) nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 208;
g) acțiunea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens;
h) cererea de chemare în judecată nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 211 alin. (1) și (2) și art. 212 alin. (1) și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată.

Dispozițiile legale citate enunță temeiurile de bază de admisibilitate a cererii de chemare în judecată formulată în instanța de contencios administrativ:

I. prezența unui act administrativ individual defavorabil (dispoziție, decizie sau altă măsură oficială) întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, comunicat destinatarului ;
II. competența jurisdicțională materială și teritorială a instanței de judecată pentru examinarea acțiunii în contenciosul administrativ;
III. respectarea cerințelor de formă și conținut a acțiunii în contencios administrativ
IV. respectarea procedurii prealabile
V. respectarea termenului de înaintare a acțiunii
VI. prezența unui drept vătămat căruia i s-a adus atingere prin activitate administrativă.

Din actele cauzei, înscrisurile dosarului administrativ și explicațiile participanților la proces s-a constatat că, Dimitrov Iuri la data 10 septembrie 2021 a înregistrat la Compania Națională de Asigurări în Medicină o pretenție solicitând restituirea contribuțiilor achitate cu titlu de primă pe de asigurare obligatoriei de asistență medicală în sumă de 1795,37 lei și repararea prejudiciului moral în mărime de 150000 lei. (f.d.1 dosar administrativ)

Prin răspunsul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină nr. 01-02/2465 din 08 noiembrie 2021 s-a respins solicitarea reclamantului. (f.d. 2-3 dosar administrativ)

La 12 septembrie 2022, Iuri Dimitriv a depus prezenta acțiune în instanța de judecată, solicitând obligarea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină restituirii contribuțiilor achitate cu titlu de primă pe de asigurare obligatoriei de asistență medicală în sumă de 1795,37 lei și repararea prejudiciului moral în mărime de 100000 lei. (f.d.2-4)

Astfel, reclamantul a formulat o acțiune în obligare.

Conform art.10 alin.(1) Cod administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Conform art. 11 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, actele administrative individuale pot fi acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

Cu referire la normele de drept citate, instanța de judecată reține că refuzul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină nr. 01-02/2465 din 08 noiembrie 2021 privind satisfacerea solicitării reclamantului din 10.09.2021 reprezintă un act administrativ individual, emis pentru a fi reglementat un caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce efecte în exterior. Totodată, acesta are caracter defavorabil reclamantului, ținând cont de faptul că revendicarea formulată a fost respinsă.

Conform art. 189 alin. (1) și (2) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.

Conform art. 17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Conform art. 39 Cod administrativ, (1) Controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. (2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

Referitor la condiția de respectare a remediului extrajudiciar cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil, instanța de judecată va reține următoarele.

Conform art. 208 alin. (1) Cod administrativ, până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepțiile prevăzute de lege.

Conform art. 209 alin. (2) Cod administrativ, dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau în decizia cu privire la cererea prealabilă ori este indicată incorect, înaintarea acțiunii în contencios administrativ se admite în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ sau a deciziei cu privire la cererea prealabilă.

Actele cauzei și circumstanțele indicate supra atestă că, la10 septembrie 2021reclamantul a înregistrat la Compania Națională de Asigurări în Medicină o pretenție solicitând restituirea contribuțiilor achitate cu titlu de primă pe de asigurare obligatoriei de asistență medicală în sumă de 1795,37 lei și repararea prejudiciului moral în mărime de 150000 lei. (f.d.1 dosar administrativ)

Prin răspunsul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină nr. 01-02/2465 din 08 noiembrie 2021 s-a respins solicitarea reclamantului. (f.d. 2-3 dosar administrativ) Totodată din răspunsul nr. 01-02/2465 din 08 noiembrie 2021, se constată că informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține.

Reclamantul a depus o cerere prealabilă la 21.12.2022, la care nu a primit răspuns. (f.d. 40)

La caz reclamantul, s-a adresat cu prezenta acțiune în instanța de judecată la data 07.09.2022, în interiorul termenului prevăzut la art. 209 alin. (2) Cod administrativ.

Competența pentru examinarea prezentei acțiuni, în conformitate cu prevederile art. 191 alin. (1) și art. 196 alin. (1) Cod administrativ revine Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani), cererea de chemare în judecată fiind depusă cu respectarea dispozițiilor legale menționate.

Drept consecință a celor constatate, instanța de judecată reține că acțiunea este depusă cu respectarea competenței materiale și jurisdicționale, în termenul prevăzut de lege, fiind contestat un act administrativ al autorității publice competente, care produce efecte juridice în exterior și are caracter defavorabil reclamantului.

Astfel, acțiunea este admisibilă.

Totodată, instanța de judecată va concluziona în privința netemeiniciei acțiunii, reținând următoarele argumente.

Conform art.189 alin.(1) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Conform art. 224 alin. (1) lit. f) Cod Administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: f) respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sînt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărîri prevăzute la lit. a)–e).

Din textul revendicărilor formulate de reclamant se reține că Iuri Dimitrov contestă refuzul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină privind restituirea contribuțiilor achitate cu titlu de primă pe de asigurare obligatoriei de asistență medicală în sumă de 1795,37 lei.

Astfel, reclamantul a înaintat o acțiune în obligare, pentru admiterea căreia sunt necesare întrunirea cumulativă a două condiții: actul administrativ de respingere a solicitării să fie ilegal, iar revendicarea pretenției reclamantului să fie întemeiată. În această ordine de idei, instanța de judecată va supune examinării succesive a celor două condiții.

În vederea exercitării atribuției de verificare a legalității actului administrativ contestat, instanța de judecată, în temeiul principiului cercetării stării de fapt din oficiu, urmează să supună verificării aspectele legalității formale și materiale ale actului administrativ individual defavorabil.

Conform art. 28 alin. (1) Cod administrativ, procedura administrativă se realizează într-un mod simplu, adecvat, rapid, eficient și corespunzător scopului.

Conform art. 29 alin. (1) Cod administrativ, orice măsură întreprinsă de autoritățile publice prin care se afectează drepturile sau libertățile prevăzute de lege trebuie să corespundă principiului proporționalității.

Alin. (2) al aceluiași articol statuează că o măsură întreprinsă de autoritățile publice este proporțională dacă: este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege; este necesară pentru atingerea scopului; este rezonabilă.

Potrivit alin. (3) din articolul citat, măsura întreprinsă de autoritățile publice este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproporțională în raport cu scopul urmărit.

Din textul dispozițiilor legale citate, instanța de judecată reține că autorităților publice le revine sarcina de soluționare cât mai eficientă a problemelor ce țin de competența lor, într-o manieră transparentă, comprehensibilă și eficientă. Astfel, vor depune efortul maxim pentru a obține toată informația necesară stabilirii situației de fapt reale și găsirii unei soluții legale. Deciziile adoptate de autoritatea publică nu trebuie să poarte caracter formal, urmând să reflecte integral considerentele din care solicitarea sau avantajul cerut nu poate fi acordat, care este interesul public urmărit prin respingerea cererii formulate. Soluția adoptată trebuie să expună,

într-o manieră clară argumentele și raționamentele pentru care a fost adoptat actului administrativ individual.

Totodată, conform art. 5 Cod administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

Potrivit art. 1 al Legii nr. 1585 din 27.02.1998, asigurarea obligatorie de asistență medicală reprezintă un sistem autonom garantat de stat de protecție financiară a populației în domeniul ocrotirii sănătății prin constituirea, pe principii de solidaritate, din contul primelor de asigurare a unor fonduri bănești destinate pentru acoperirea cheltuielilor de tratare a stărilor condiționate de survenirea evenimentelor asigurate (maladie sau afecțiune). Sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală oferă cetățenilor Republicii Moldova posibilități egale în obținerea asistenței medicale oportune și calitative.

Potrivit art. 17 alin. (1) al Legii nr. 1585 din 27.02.1998, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală reprezintă o sumă fixă sau o contribuție procentuală la salariu și la alte recompense, pe care asiguratul este obligat să o plătească asigurătorului pentru preluarea riscului asigurat al persoanei, conform prevederilor legislației.

Conform art. 4 alin. (1) al Legii nr. 1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și alte recompense se stabilesc în anexa nr.1.

Conform prevederilor art.6 al Legii nr. 1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, primele de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru categoriile de plătitori prevăzute la anexa nr.1 se calculează în funcție de contribuția procentuală la salariu și la alte recompense, până la deducerea (reținerea) impozitelor și altor plăți obligatorii stabilite de legislație.

Potrivit pct.2 din anexa nr.1 la Legii nr. 1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, Angajații, inclusiv: a) persoanele care dețin funcții elective ori care activează în organizații sindicale sau patronale, în autorități executive, legislative sau de drept; b) persoanele angajate în proiecte, instituții și organizații internaționale care își desfășoară activitatea în Republica Moldova, indiferent de sursa finanțării activității lor, dacă acordurile internaționale nu stipulează altfel; c) persoanele care își desfășoară activitatea în asociații și organizații obștești, înregistrate conform legislației în vigoare; d) cetățenii Republicii Moldova angajați în ambasade, consulate și alte misiuni permanente, situate pe teritoriul Republicii Moldova; e) persoanele angajate de către întreprinzătorii individuali și de către alți angajatori persoane fizice; f) persoanele angajate de către mediatori, notari, avocați, executori judecătorești, experți judiciari care activează în cadrul unui birou de expertiză judiciară, interpreți și traducători, administratori autorizați, sunt plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense.

Din materialele cauzei se constată că, conform informației nr. 142 din 31.12.2020 privind veniturile calculate și achitate în folosul persoanei fizice (juridice) și privind impozitul pe venitul reținut din aceste venituri, Universitatea de Stat „Grigore Tamblac ” din Taraclia, confirmă că Dimitrov Iuri pe parcursul anului 2020 i-au fost achitate venituri sub formă de: suma venitului îndreptat spre achitare 39 896,86 lei, iar suma deducerilor conform art. 36 din Codul fiscal, prime de asigurare obligatorie de asistență medicală în mărime de 1 795,37 lei. (f.d.14)

Din actele cauzei se atestă că conform Hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 09.10.2020 (f.d.5-6), devenită irevocabilă prin încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 12.05.2021, (f.d.11-13) s-a admis acțiunea depusă de Agenția Teritorială Sud-Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, s-a dispus încasarea de la Dimitrov Iuri în beneficiul Agenția Teritorială Sud-Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină suma de 4465,66 lei, inclusiv: 4056 lei prima de AOAM pentru anul 2020 și 409,66 lei cu titlu de penalitate pentru întârziere pentru anul 2020. Instanța de judecată a reținut că avocatul Dimitrov Iuri pe parcursul anului 2020 la plata primei de asigurare obligatorie de asistență medicală, stabilită în sumă fixă 4056 lei scadentă pentru plată la 01 aprilie 2020, și ulterior la plata penalității de întârziere, care constituie totalul sumei de 4 465,66 lei, potrivit prevederilor art. 4 a Legii fondurilor asigurătorii obligatorii de asistență medicală pentru anul 2020 nr. 174 din 19 decembrie 2019, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă se stabilește în mărime de 4056 de lei pentru categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr. 2 la Legea nr. 1593-XV din 26 decembrie 2002.

Lucrările dosarului confirmă faptul că reclamantului i-a fost percepută suma în mărime de 1 795,37 lei, din suma deducerilor conform art. 36 din Codul fiscal, prime de asigurare obligatorie de asistență medicală, din deținerea funcției retribuite în cadrul Universității de Stat „Grigore Tamblac ” din Taraclia, fapt care și confirmă reclamantul în cererea de chemare în judecată, menționând că „de la al doilea loc de muncă”. Or potrivit răspunsului Uniunii Avocaților din 18.02.2020, s-a constat prin Hotărârea nr.UA/C/20/11 din 30.01.2020, deținerea de către Dimitrov Iurie a funcției retribuite de consilier juridic al Universității de Stat „Grigore Tamblac ” din Taraclia. (f.d.6 dosar administrativ, f.d.15)

Totodată nu poate fi reținut argumentul reclamantului potrivit căruia CNAM prin intermediul executorului judecătoresc a solicitat încasarea de la reclamant a contribuțiilor pentru anul 2020, iar contribuțiile plătite de la al doilea loc de muncă urmează a fi restituite în sumă de 1795, 37 lei.

În conformitate cu art. 17 alin. (3), (6) al Legii nr. 1585 din 27.02.1998, mărimile primelor de asigurare în formă de sumă fixă și în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense se stabilesc anual în legea fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală. Participarea angajatului la achitarea primei se determină diferențiat, în funcție de mărimea salariului lui, și începe din momentul încheierii contractului de muncă.

În această ordine de idei, concluziile expuse de autoritatea publică pârâtă prin răspunsul 01-02/2465 din 08 noiembrie 2021 sunt legale și întemeiate, iar temeiuri pentru anularea acestuia nu se constată.

În consecință, analizând argumentele expuse de reclamant în cererea de chemare în judecată în coraport cu circumstanțele de fapt ale speței și normele legale citate supra, instanța de contencios administrativ constată că, acțiunile pârâtului sunt întemeiate, iar, poziția reclamantului, expusă în cererea de chemare în judecată, este una nefondată, care se bazează pe interpretarea eronată a normelor de drept material, venind în contradicție cu cumulul de norme legale enumerate mai sus.

În aceste condiții, instanța consideră că pretențiile reclamantului sunt neîntemeiate, neexistând condiții pentru obligarea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină de a-i restituiri contribuțiile achitate cu titlu de primă pe de asigurare obligatoriei de asistență medicală în sumă de 1795,37 lei.

Dat fiind faptul că acțiunea lui Dimitrov Iuri a fost respinsă, instanța de judecată va respinge și cerința reclamantului cu privire la repararea prejudiciului moral în mărime de 100000

lei, ținând cont de faptul că reclamantul nu a probat cauzarea din partea pârâtului a unor suferințe psihice sau lezarea unor alte drepturi nepatrimoniale ce urmează a fi compensate în bani.

Din raționamentele expuse, instanța de judecată va respinge acțiunea formulată de Iuri Dimitrov împotriva Companiei Naționale de Asigurări în Medicină cu privire la obligarea restituirii contribuțiilor achitate cu titlu de primă pe de asigurare obligatoriei de asistență medicală în sumă de 1795,37 lei și repararea prejudiciului moral în mărime de 100000 lei.

În conformitate cu art. 224 alin. (1) lit. f), 232 Cod administrativ, art. 238-241 CPC, instanța de judecată

h o t ă r ă ș t e

Se respinge acțiunea în contencios administrativ înaintată de Iuri Dimitrov împotriva Companiei Naționale de Asigurări în Medicină cu privire la obligarea restituirii contribuțiilor achitate cu titlu de primă pe de asigurare obligatoriei de asistență medicală în sumă de 1795,37 lei și repararea prejudiciului moral în mărime de 100000 lei.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani. Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani.

Președintele ședinței,
Judecătorul /semnătura / Violeta Chisilița

Copia corespunde originalului
Judecător, Violeta Chisilița